Európsky parlament
2024-2029

Výbor pre zahraničné veci

2025/2017(INI)

4.3.2025

NÁVRH SPRÁVY

o správach Komisie o Albánsku za roky 2023 a 2024
(2025/2017(INI))

Výbor pre zahraničné veci

Spravodajca: Andreas Schieder

OBSAH

Strana

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU 3

DÔVODOVÁ SPRÁVA....9

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE....10

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

o správach Komisie o Albánsku za roky 2023 a 2024
(2025/2017(INI))

Európsky parlament,

– so zreteľom na Stabilizačnú a asociačnú dohodu medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na jednej strane a Albánskou republikou na strane druhej[1],

– so zreteľom na žiadosť Albánska o členstvo v EÚ predloženú 24. apríla 2009,

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1529 z 15. septembra 2021, ktorým sa zriaďuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA III)[2],

– so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1449 zo 14. mája 2024 o zriadení Nástroja na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán[3],

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. februára 2020 s názvom Posilnený proces pristúpenia – dôveryhodná perspektíva členstva v EÚ pre západný Balkán (COM(2020)0057),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2023 s názvom Oznámenie o politike rozširovania EÚ za rok 2023 (COM(2023)0690) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o Albánsku za rok 2023 (SWD(2023)0690),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 8. novembra 2023 s názvom Nový plán rastu pre západný Balkán (COM(2023)0691),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. marca 2024 o reformách pred rozšírením a o preskúmaní politík (COM(2024)0146),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 24. júla 2024 s názvom Správa o právnom štáte 2024 (COM(2024)0800) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o právnom štáte 2024 – Kapitola o situácii v oblasti právneho štátu v Albánsku (SWD(2024)0828),

– so zreteľom na oznámenie Komisie z 30. októbra 2024 s názvom Oznámenie o politike rozširovania EÚ za rok 2024 (COM(2024)0690) a na sprievodný pracovný dokument útvarov Komisie s názvom Správa o Albánsku za rok 2024 (SWD(2024)0690),

– so zreteľom na Program reforiem Albánska, ktorý bol predložený v rámci Nástroja EÚ na podporu reforiem a rastu a ktorý schválila Komisia 23. októbra 2024,

– so zreteľom na záverečnú správu volebnej pozorovateľskej misie Úradu pre

[1] Ú. v. EÚ L 107, 28.4.2009, s. 166, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] Ú. v. EÚ L 330, 20.9.2021, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] Ú. v. EÚ L, 2024/1449, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

demokratické inštitúcie a ľudské práva (ODIHR) Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) z 29. septembra 2023 o komunálnych voľbách v Albánsku, ktoré sa konali 14. mája 2023,

– so zreteľom na spoločné stanovisko Benátskej komisie a OBSE/ODIHR z 11. decembra 2020 k zmenám albánskej ústavy z 30. júla 2020 a k zmenám volebného zákona Albánska z 5. októbra 2020,

– so zreteľom na vyhlásenia zo samitov EÚ – západný Balkán, ktoré sa konali v Bruseli 13. decembra 2023 a 18. decembra 2024,

– so zreteľom na berlínsky proces, ktorý sa začal 28. augusta 2014,

– so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Albánsku,

– so zreteľom na článok 55 rokovacieho poriadku,

– so zreteľom na správu Výboru pre zahraničné veci (A10-0000/2025),

A. keďže rozširovanie je najúčinnejším nástrojom zahraničnej politiky EÚ a geostrategickou investíciou do dlhodobého mieru, demokracie, stability a bezpečnosti na celom kontinente;

B. keďže rozširovanie je proces vychádzajúci z dosiahnutých výsledkov a jeho základom sú demokracia, právny štát a základné práva;

C. keďže Albánsko je kandidátskou krajinou EÚ od roku 2014, prístupové rokovania začalo v júli 2022 a proces preverovania úspešne ukončilo v novembri 2023;

D. keďže Albánsko začalo rokovania o bloku 1: Základné hodnoty 15. októbra 2024 a o bloku 6: Vonkajšie vzťahy 17. decembra 2024;

E. keďže Albánsko je dôveryhodným zahraničnopolitickým partnerom a zabezpečilo úplný súlad so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ;

1. víta neutíchajúce odhodlanie Albánska začleniť sa do EÚ, ktoré odráža konsenzus medzi politickými stranami a obrovskú podporu občanov, a oceňuje jeho dôsledné úplné zosúladenie so spoločnou zahraničnou a bezpečnostnou politikou EÚ a presadzovanie medzinárodného poriadku založeného na pravidlách;

2. víta ambíciu Albánska ukončiť prístupové rokovania do konca roka 2027 a rýchly pokrok dosiahnutý v posledných rokoch, konkrétne otvorenie dvoch blokov rokovacích kapitol v roku 2024;

3. konštatuje, že o tempe procesu pristúpenia k EÚ rozhoduje napredovanie kandidátskej krajiny v zbližovaní s *acquis* Únie, jej výsledky v jeho implementácii a riadne fungovanie všetkých jej inštitúcií a že jeho základom je právny štát, dobrá správa vecí verejných a dodržiavanie základných práv; naliehavo vyzýva Albánsko, aby urýchlilo reformy s cieľom posilniť právny štát, bojovať proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti a zabezpečiť ochranu základných práv vrátane slobodu prejavu;

4. víta nový Nástroj EÚ na podporu reforiem a rastu pre západný Balkán, z ktorého sa Albánsku poskytne 922 miliónov EUR vo forme grantov a úverov, keď splní podmienky stanovené v svojom ambicióznom programe reforiem;

5. berie na vedomie, že Albánsko prijalo národný plán európskej integrácie na roky 2024 – 2026; vyzýva na väčšie úsilie o zvýšenie transparentnosti a podporovanie informovania verejnosti o integrácii EÚ;

Demokratické inštitúcie, médiá a občianska spoločnosť

6. zdôrazňuje význam konštruktívnej politickej diskusie a riadneho parlamentného správania ako kľúčových aspektov demokratickej správy vecí verejných; opätovne potvrdzuje spoločnú zodpovednosť politických síl Albánska za posilnenie konštruktívneho a inkluzívneho politického dialógu a prekonanie pretrvávajúcej politickej polarizácie v krajine; zdôrazňuje potrebu účinnejšieho parlamentného dohľadu, lepšieho fungovania inštitúcií a zmysluplnej účasti občianskej spoločnosti;

7. berie na vedomie zmeny volebného zákona Albánska z júla 2024, ktoré umožňujú albánskej diaspóre voliť zo zahraničia a zavádzajú čiastočne otvorené zoznamy kandidátov; zdôrazňuje, že je potrebné zaoberať sa zvyšnými odporúčaniami OBSE/ODIHR a Benátskej komisie a splniť ich;

8. so znepokojením berie na vedomie, že na nezávislosť médií a pluralizmus má naďalej vplyv vysoká koncentráciu trhu, prekrývajúce sa obchodné a politické záujmy, nedostatok transparentnosti financovania a vlastníctva, zastrašovanie a neisté pracovné podmienky novinárov;

9. pripomína, že akákoľvek revízia zákonov o médiách by mala byť v súlade s odporúčaniami Benátskej komisie a mala by sa uskutočniť transparentným a inkluzívnym spôsobom; konštatuje, že pri zosúlaďovaní legislatívneho rámca s *acquis* Únie a s normami EÚ, okrem iného európskym aktom o slobode médií[4], nebol dosiahnutý žiadny pokrok; pripomína potrebu posilniť investigatívnu žurnalistiku, overovanie faktov a mediálnu gramotnosť s cieľom bojovať proti nenávistným prejavom, dezinformáciám a falošným správam;

10. pripomína zodpovednosť vnútroštátnych a miestnych orgánov za zlepšenie transparentnosti, zodpovednosti a inkluzívnosti prostredníctvom zmysluplných a pravidelných verejných konzultácií so zainteresovanými stranami; konštatuje so znepokojením, že albánsky parlament naďalej uplatňuje právny rámec týkajúci sa verejných konzultácií predovšetkým len formálne;

Základné práva

11. konštatuje, že právny rámec Albánska týkajúci sa rodovo podmieneného násilia zatiaľ nie je v plnej miere v súlade s Istanbulským dohovorom; vyjadruje vážne znepokojenie nad tým, že násilie na ženách je naďalej pálčivým problémom a vrážd žien je stále

[4] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1083 z 11. apríla 2024, ktorým sa stanovuje spoločný rámec pre mediálne služby na vnútornom trhu a mení smernica 2010/13/EÚ (Európsky akt o slobode médií) (Ú. v. EÚ L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

veľmi veľa; naliehavo vyzýva na posilnenie podporných služieb pre obete, najmä v oblasti zdravotnej starostlivosti, finančnej pomoci na bývanie, bezplatnej právnej pomoci, a ich opätovné začlenenie a rehabilitáciu;

12. vyjadruje znepokojenie nad pretrvávajúcimi nedostatkami, ako je nesúlad alebo len čiastočný súlad s *acquis* Únie, pokiaľ ide o osoby so zdravotným postihnutím a rodovú rovnosť;

13. víta prijatie zákona o ochrane osobných údajov, ktorého cieľom je dosiahnuť úplný súlad s *acquis* Únie, no vyjadruje vážne znepokojenie nad tým, ako sa s osobnými údajmi zaobchádza, a nad slabými miestami v informačných systémoch; vyzýva albánske orgány, aby posilnili záruky proti porušovaniu ochrany údajov;

Právny štát

14. víta pokrok, ktorý Albánsko dosiahlo pri realizácii reforiem súdnictva vrátane procesu preverovania dokončeného na prvom stupni; vyjadruje však znepokojenie nad tým, že naďalej dochádza k politickému zasahovaniu a tlaku na súdny systém;

15. vyzdvihuje zásadnú prácu albánskeho osobitného útvaru na boj proti korupcii a organizovanej trestnej činnosti (SPAK) pri dosahovaní pokroku pri vyšetrovaní, stíhaní a usvedčovaní v prípadoch korupcie na vysokej úrovni; varuje pred narušaním práce nezávislých inštitúcií, ako je SPAK;

16. berie na vedomie výzvy týkajúce sa kvality a účinnosti súdnictva vrátane vysokého počtu voľných pozícií v súdnictve, nedostatku súdnych zamestnancov, kvality úvodnej a priebežnej súdnej odbornej prípravy, konzistencie judikatúry a nedostatku moderného integrovaného systému správy prípadov; konštatuje, že rozpočtové prostriedky sú nedostatočné, najmä v prípade súdnej zložky;

17. víta prijatie vnútroštátnych právnych predpisov, ktorých cieľom je dosiahnuť súlad s *acquis* Únie v oblasti boja proti praniu špinavých peňazí; konštatuje, že je potrebné zriadiť úrad pre vyhľadávanie majetku, ktorý by mal silné postavenie, a zlepšiť preverovanie, vyšetrovanie, stíhanie a usvedčovanie prípadov korupcie na vysokej úrovni, a to aj prostredníctvom zabavenia a konečnej konfiškácie majetku získaného trestnou činnosťou;

18. vyzýva Albánsko, aby pokračovalo v zosúlaďovaní svojho právneho rámca s *acquis* Únie v oblasti boja proti organizovanej trestnej činnosti; berie na vedomie vymenovanie ďalších prokurátorov do osobitnej prokuratúry, ako aj zriadenie útvaru finančného vyšetrovania; oceňuje účasť Albánska na spoločných operáciách a spolupráci v rámci Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT) a s Interpolom v boji proti organizovanej trestnej činnosti;

Sociálno-ekonomické reformy

19. víta, že Albánsko sa aktívne zapája do vykonávania plánu EÚ rastu pre západný Balkán, ktorého súčasťou je integrácia do jednotného trhu EÚ, regionálna hospodárska integrácia, základné reformy a vyššia finančná podpora;

20. nabáda albánske orgány, aby znížili riziko chudoby a sociálneho vylúčenia zlepšením prístupu k sociálnym službám a službám zdravotnej starostlivosti, najmä pre znevýhodnené obyvateľstvo; vyzýva na realizáciu národnej stratégie Albánska v oblasti sociálnej ochrany na roky 2024 – 2030 a národnej stratégie pre zamestnanosť a zručnosti na roky 2023 – 2030;

21. víta skutočnosť, že Albánsko sa v novembri 2024 pripojilo k jednotnej oblasti platieb v eurách, čím sa znížia náklady občanov a podnikov a prispeje k ďalšej integrácii Albánska do jednotného trhu;

Životné prostredie, energetika a doprava, udržateľný cestovný ruch

22. zdôrazňuje, že Albánsko musí vyvinúť väčšie úsilie o dosiahnutie súladu s *acquis* Únie v oblasti životného prostredia; vyzýva, aby zabezpečilo súlad so smernicami EÚ o posudzovaní vplyvov na životné prostredie[5] a o strategickom environmentálnom hodnotení[6];

23. pripomína, že Albánsko musí vyvinúť značné úsilie, aby dosiahlo ciele týkajúce sa ochrany klímy, energetickej efektívnosti, diverzifikácie a ekologizácie dodávok energie a dopravy, kvality ovzdušia a vody a nakladania s odpadom;

24. je pevne presvedčený o tom, že ochrana životného prostredia a rozvoj udržateľného cestovného ruchu musia ísť ruka v ruke; víta vznik národného parku Vjosa a vyzýva, aby sa na jeho ochranu vyčlenili dostatočné zdroje;

Regionálna spolupráca a zahraničná politika

25. víta partnerstvo medzi EÚ a Albánskom v oblasti bezpečnosti a obrany, ktoré bolo uzavreté 19. novembra 2024 a ktorým sa zaviedla platforma pre posilnený dialóg a spoluprácu v bezpečnostných a obranných otázkach a ktoré predstavuje významný krok vpred;

26. víta pretrvávajúce úsilie albánskej vlády pri podporovaní dobrých susedských vzťahov;

°

° °

27. poveruje svoju predsedníčku, aby postúpila toto uznesenie predsedovi Európskej rady, Rade, Komisii, podpredsedníčke Komisie/vysokej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, vládam a parlamentom členských štátov a prezidentovi, vláde a parlamentu Albánskej republiky.

---

[5] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/92/EÚ z 13. decembra 2011 o posudzovaní vplyvov určitých verejných a súkromných projektov na životné prostredie (Ú. v. EÚ L 26, 28.1.2012, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

[6] Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/42/ES z 27. júna 2001 o posudzovaní účinkov určitých plánov a programov na životné prostredie (Ú. v. ES L 197, 21.7.2001, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Toto je prvá správa v tomto volebnom období o pokroku Albánska ako kandidátskej krajiny na vstup do EÚ. Vzhľadom na skutočnosť, že rok 2024 bol volebným rokom EÚ, toto uznesenie zahŕňa reakciu Parlamentu na správy Komisie o rozširovaní za roky 2023 aj 2024.

V správe sa hodnotí súčasný stav a najnovší vývoj, pokiaľ ide o pokrok Albánska v pristupovaní k EÚ.

Po úspešnom procese preverovania Albánsko začalo v októbri 2024 rokovania o bloku základných hodnôt a v decembri 2024 o bloku vonkajších vzťahov.

V tejto správe sa posudzuje pokrok Albánska, pokiaľ ide o jeho demokratické inštitúcie, slobodu médií, zapojenie občianskej spoločnosti, základné práva, právny štát, sociálno-ekonomické reformy, životné prostredie, regionálnu spoluprácu a zahraničnú politiku.

Napriek istému pokroku Albánsko ešte čelí celému radu výziev; napríklad musí prekonať politickú polarizáciu v krajine, posilniť právny štát a upevniť reformy na boj proti korupcii.

PRÍLOHA: SUBJEKTY ALEBO OSOBY, KTORÉ SPRAVODAJCOVI POSKYTLI INFORMÁCIE

V súlade s článkom 8 prílohy I k rokovaciemu poriadku spravodajca vyhlasuje, že počas prípravy návrhu správy až do jej prijatia vo výbore mu poskytli informácie tieto subjekty alebo osoby:

Subjekt a/alebo osoba
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Vypracovanie uvedeného zoznamu je vo výlučnej zodpovednosti spravodajcu.